

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Канцеларија парламентарног
војног повјереника БиХ

Ured parlamentarnog
vojnog povjerenika BiH

OFFICE OF PARLIAMENTARY
MILITARY COMMISSIONER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ
ПОВЈЕРЕНИКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2025. ГОДИНУ**

САРАЈЕВО, јануар 2026.

Садржај

Поглавље I. Уводне напомене.....	3
Поглавље II. Активности Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ.....	5
Одјељак А. Поступање по притужбама.....	5
1. Пријем кандидата у војну службу у почетном чину подофицира и официра.....	5
2. Накнаде које немају карактер плате.....	6
3. Обављање послова другог формацијског мјеста и привремено заступање....	7
4. Положај и статус жена у Оружаним снагама БиХ.....	7
5. Друга специфична питања.....	8
Одјељак Б. Пружање правне помоћи.....	10
Одјељак Ц. Најављене и ненајављене посјете јединицама и командама Оружаних снага БиХ	11
1. Најављене посјете пјешадијским јединицама Оперативне команде Оружаних снага БиХ – 5. пјешадијска бригада.....	11
2. Најављена посјети 6. пјешадијској бригади Оперативне команде Оружаних снага БиХ.....	14
3. Најављена посјета 4. пјешадијској бригади Оперативне команде Оружаних снага БиХ.....	16
4. Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оружаних снага БиХ.....	18
5. Најављена посјета Команди за подршку Оружаних снага БиХ.....	19
Поглавље III. Остале активности које је парламентарни војни повјереник БиХ реализовао у 2025. години.....	23

ПОГЛАВЉЕ I.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

У складу са чланом 5. став (1) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09), парламентарни војни повјереник Босне и Херцеговине (у даљем тексту: војни повјереник) подноси Парламентарној скупштини БиХ Извјештај о раду парламентарног војног повјереника БиХ за 2025. годину.

Сходно члану 1. став (2) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ, позиција војног повјереника установљена је с циљем јачања владавине права, заштите људских права и слобода професионалних војних лица и кадета у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ, како је то гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима у његовом додатку. Канцеларија војног повјереника независно је тијело Парламентарне скупштине БиХ са надлежношћу за: а) истраживање специфичних питања по упутству Парламентарне скупштине БиХ и Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ. Упутства се могу издати само ако се питање не разматра у оквиру дјеловања Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ, а војни повјереник може и сам затражити да Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ изда упутства за истраживање специфичних питања; б) предузимање активности на основу властите процјене када у обављању својих надлежности добије информације од чланова Парламентарне скупштине БиХ или разматрањем притужби војних лица и кадета, те на било који други начин уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода војних лица и кадета.

Правни оквир дјеловања војног повјереника чине:

1. Закон о парламентарном војном повјеренику БиХ ("Службени гласник БиХ", број 51/09),
2. Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17),
3. Закон о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), те Пословник о раду парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/10).

Полазећи од става израженог у Препоруци Парламентарне скупштине Савјета Европе, број 1742/2006 (Људска права припадника оружаних снага, чл. 2. и 4.) да су „припадници оружаних снага грађани у униформи који морају уживати иста основна права, укључујући она у Европској конвенцији о људским правима и ревидираној Европској социјалној повељи, и исту заштиту својих права и достојанства као сваки други грађанин у границама нужности војне службе“, војни повјереник је, дјелујући на основу притужби професионалних војних лица и посјета командама и јединицама Оружаних снага БиХ, настојао да утиче на Министарство одбране БиХ и надлежне у систему Оружаних снага БиХ да приступе отклањању уочених кршења људских права.

Рад војног повјереника заснива се на поступању по притужбама, посјетама касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: ОСБиХ), те на пружању правне помоћи професионалним војним лицима.

У складу са Планом рада за 2025. и на основу исказане потребе реализоване су бројне теренске посјете командама и јединицама ОСБиХ. Током ових посјета, осим разговора

са командантима, увијек се организују сусрети и разговори посебно са свим категоријама професионалних војних лица, јер свака категорија: војници, подофицири и официри, имају своје специфичне потребе и изазове с којима се суочавају у свакодневном раду. Саставни дио сваке посјете је и обилазак свих просторија у којима живе и раде професионална војна лица, што укључује: учионице, трпезаријске блокове, спаваонице, стражарска мјеста, дворишни круг локације, тоалете, при чему се на свакој локацији посебно утврђује да ли су обезбијеђене засебне просторије, по стандардима родне равноправности, за припаднице Оружаних снага БиХ.

Сходно устаљеној пракси, војни повјереник континуирано ради на унапређење транспарентности многих процеса у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ. Што су процеси транспарентнији и резултати рада оних који одлучују видљивији, тиме се више јача повјерење у професионализам Оружаних снага БиХ, те смањује простор за незадовољство и жалбе. Током свог рада војни повјереник увијек истиче да принципи једнаких могућности, законитости и транспарентности морају бити императив у процесу вођења каријере професионалних војних лица.

Током извјештајног периода Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ имала је професионалну сарадњу са Министарством одбране БиХ, Заједничким штабом Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: Заједнички штаб ОСБиХ) и Генералним инспекторатом Министарства одбране БиХ (у даљем тексту: Генерални инспекторат). Такође, треба поменути и добру сарадњу са Институцијом омбудсмана за људска права БиХ која се остварује размјеном предмета сходно надлежности једне и друге институције за њихово рјешавање, а с циљем унапређења квалитета заштите људских права и слобода.¹

Војни повјереник са задовољством истиче изузетну сарадњу са Заједничком комисијом за одбрану и безбједност БиХ.

На крају вриједна пажње је и добра сарадња са Мисијом ОЕБС-а у БиХ, уз чију помоћ и подршку су реализоване неке од најављених посјета војног повјереника касарнама и јединицама ОСБиХ, које су предмет обраде у овом извјештају, а све с циљем унапређења демократске контроле и парламентарног надзора над сектором одбране у домену надлежности војног повјереника.

У току 2025 године, такође уз подршку Мисије ОЕБС-а у БиХ, реализована је и промоција Кодекса понашања припадника МОБиХ и ОСБиХ на друштвеним мрежама и онлајн платформама, који је донесен на основу Препоруке војног повјереника.

Мисија ОЕБС-а у БиХ обиљежила је 30 година дјеловања и преданог рада, између осталог, и на развоју демократских принципа надзора над сектором безбједности и одбране, те је својом подршком дала значај допринос раду Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ током протеклих година.

¹ Сарадња се реализује на основу Смјерница о основама сарадње парламентарног војног повјереника БиХ са Институцијом омбудсмана за људска права БиХ, број: 01, 02-34-6-1429/09 од од 24. 12. 2009.

ПОГЛАВЉЕ II.

АКТИВНОСТИ ПАРЛАМЕНТАРНОГ ВОЈНОГ ПОВЈЕРЕНИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одјељак А. Поступање по притужбама

У контексту спровођења парламентарне контроле рада и других питања у области заштите људских права и слобода у вези са војним лицима и кадетима у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбране БиХ, свако професионално војно лице или кадет у Оружаним снагама БиХ има право да непосредно контактира са војним повјереником, те поднесе притужбу.

Осим поступања по притужбама, војни повјереник овлашћен је да поступа по службеној дужности када у спровођењу својих надлежности добије информације или уочи околности које упућују на кршење људских права и слобода професионалних војних лица и кадета.

Такође, војни повјереник је и у овом извјештајном периоду користио институт "посредовања", у складу са законским овлашћењима, те је кроз сегмент пружања правне помоћи професионалним војним лицима утицао на отклањање уочених кршења њихових права.

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ је током 2025. године запримила 35 притужби и 25 захтјева за пружање правне помоћи, при чему је спроведено 46 поступака и истрага о основаности пријава професионалних војних лица, док су остали захтјеви ријешени посредовањем између подносиоца захтјева и одговорних лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама БиХ.

У овом извјештајном периоду притужбе и захтјеви за правну помоћ више су били усмјерени на потребу за системским рјешењима појединих области, те су обухватили одређене групације професионалних војних лица (у даљем тексту: ПВЛ) или их је поднијело више лица, али су обједињавани у јединствен поступак.

Најзначајније области које су биле предмет рада Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ током извјештајног периода су:

1. пријем кандидата у војну службу у почетном чину подофицира и официра,
2. накнаде које немају карактер плате,
3. обављање послова другог формацијског мјеста и привремено заступање,
4. положај и статус жена у Оружаним снагама БиХ,
5. друге специфична питања.

1. Пријем кандидата у војну службу у почетном чину подофицира и официра

У овом извјештајном периоду смањен је број жалби које су се односиле на спровођење конкурса Министарства одбране БиХ за пријем кандидата у почетни чин подофицира и официра. Активности које су вођене током протеклих година у правцу повећања нивоа транспарентности свих фаза тестирања током пријема резултирале су јачањем повјерења у рад конкурсних комисија те у сам процес оцјењивања. Посебно је значајна чињеница да се тестирања физичке спреме снимају, те да постоји могућност накнадног прегледа видео-

снимака, провјера унесених резултата и утврђивање да ли су подаци исправно евидентирани, што је у поступку доказивања основности навода из притужби био снажан доказни материјал.

Такође, након вишегодишњих захтјева припадника Оружаних снага БиХ и иницијатива војног повјереника, које су истицане у свим извјештајима о раду, коначно је измијењен подзаконски пропис којим се регулисало да се лицима која су једном примљена у професионалну војну службу Оружаних снага БиХ промјеном категорије војник – **подофицир – официр не прекида уговорни и радни однос за вријеме трајања основне обуке**. Наиме, новим Правилником о пријему у војну службу ("Службени гласник БиХ", број 47/25) у члану 71. став (2) утврђено је да "кандидати који су изабрани за пријем у почетном чину подофицира или официра непосредно након успјешног завршетка основне војне обуке и пријема из става (1) овог члана настављају процес обуке и пријема у складу с одредбама овог члана и овог правилника, **задржавајући свој статус професионалног војног лица** у личном чину у стању у току службе на школовању." Овим је коначно ријешено тако да лица од тренутка пријема у професионалну војну службу задржавају статус професионалног војног лица током каријере и током напредовања у категоријама подофицир и официр, па самим тим задржавају и сва права из радног односа јер им се уговор не прекида.

2. Накнаде које немају карактер плате

И даље је актуелно питање посебних додатака за професионалан војна лица (ПВЛ) која учествују у вјежбама ОСБиХ. Наиме, чланом, 62 став (1) Закона о служби у ОСБиХ дефинисано је да "професионалном војном лицу припада увећање основне плате у износу од 20% с тим да не остварују право на накнаду за рад дужи од законом одређеног редовног радног времена, за рад ноћу, за рад у дане државних празника, дежурство, као и за обавезно присуство и приправност."

Уз потребу утврђивања накнаде за учешће на војним вјежбама, потребно је регулисати и накнаду за обављање стражарске и чуварске службе. Ово су системска питања на које војни повјереник указује дужи период и тражи од Министарства одбране БиХ да на правичан начин изнађе рјешење како би се на равноправан начин распоредио терет обављања службе за сва професионална војна лица.

Наиме, због губитка одређених накнада које немају карактер плате током учешћа на вјежбама и током обављања стражарске и чуварске службе, евидентан је тренд повећања боловања међу ПВЛ у периоду када треба да извршавају ове обавезе. Разлог оваквој појави изражен је у чињеници да ПВЛ која су на боловању остваре веће накнаде од лица која извршавају наведене обавезе. Због тога је потребно успоставити систем плата и накнада које ће бити стимулирајућег карактера и заснован на принципу правичности, с обзиром на посебне услове у којима се обављавају војне вјежбе, стражарска и чуварска служба. Потребу за рјешавањем овог питања у скорије вријеме најбоље потврђује број лица која се пријављују и лица која добровољно напуштају професионалну војну службу, при чему звање професионалног војног лица више није конкурентно на тржишту рада.

Министарство одбране БиХ већ дуго спроводи активности на измјени Одлуке Савјета министара БиХ о посебним додацима на плату за професионална војна лица у МО и ОСБиХ, те војни повјереник очекује да ће се тај поступак окончати у скорије вријеме.

3. Обављање послова другог формацијског мјеста и привремено заступање

И у овом извјештајном периоду, као и ранијим, војни повјереник констатује тешкоће у вези са остваривањем права на накнаду за професионална војна лица која су, поред дужности својих формацијских мјеста, додатно обављала дужности других упражњених формацијских мјеста дуже од 30 дана на основу усмених наредби надређених. Остваривање права на накнаду условљено је писменом наредбом министра одбране БиХ у складу са Смјерницама МОБиХ, те сходно томе ПВЛ која стварно обављају послове другог формацијског мјеста не могу остварити накнаду у складу са чланом 64. став (2) Закона о служби у ОСБиХ у којем је наведено да "права из става (1) овог члана имају и професионална војна лица која обављају дужност, односно замјењују одсутно војно лице, ако обављање дужности, односно замјењивање траје више од 30 дана."

Иако има помака у рјешавању овог питања у односу на раније периоде, проблеми су и даље присутни, имајући у виду попуњеност јединица, односно број упражњених формацијских мјеста чије послове треба редовно обављати.

Ставови војног повјереника у ранијим препорукама потврђени су пресудама Суда БиХ у којима је, између осталог, истакнуто:

- "пресудом се тужена страна, Министарство одбране БиХ, обавезује да тужиоцу исплати разлику плате према коефицијенту формацијског мјеста чије је послове стварно обављао, за сав период обављања послова заједно са затезним каматама. Тужена страна се обавезује да на исплаћене нето плате по пресуди изврши обрачун и уплату обавезних доприноса и пореза у име и за рачун тужиоца, те да у надлежну пореску управу достави измијењене МИП обрасце за тужиоца. Тужена страна се обавезује на накнаду трошкова парничног поступка;
- позивање тужене стране на примјену Смјерница које могу служити само с циљем разраде законске одредбе, али не могу бити у супротности с императивном законском одредбом;
- неиздавање наредбе не умањује права тужиоца која произлазе из дужности које је тужилац обављао у спорном периоду поред својих редовних послова свог (подофицирског) радног мјеста. Наиме, обављање фактичког рада другог (официрског) радног мјеста тужиоцу даје статус вршиоца дужности, јер је тужилац преузео дужност упражњеног формацијског мјеста;
- одредбом члана 3. став (1) тачка а) Закона о платама и накнадама запосленим у институцијама БиХ прописано је да ће се приликом одређивања износа плата и других накнада запослених у институцијама БиХ поштовати принцип: иста плата за исти или сличан посао."

4. Положај и статус жена у Оружаним снагама БиХ

Министарство одбране БиХ остварило је значајан помак у погледу остваривања родне равноправности у Оружаним снагама БиХ. Евидентно је повећање процента пријема жена у професионалну војну службу, те уређење простора у касарнама уз поштовање родне равноправности припадника и припадница ОСБиХ.

Међутим, и даље је изражен проблем недовољног броја жена на позицијама одлучивања у ОСБиХ, те у хијерархији виших официрских чинова. Такође, и у процесу обука које су услов за напредовање у више чинове, број жена не прати проценте од 15 до 20%, колико их се прима у професионалну војну службу у свакој класи. Ову појаву најбоље илуструје чињеница да на недавно завршеним Командно-штабном курсу за офицере и Штабном

курсу за подофицире, од укупно 60 полазника, ниједна жена није учествовала на овим битним обукама за даље напредовање у ОСБиХ.

С друге стране, охрабрује податак да је на посљедној Церемонији завршетка основне официрске обуке коју је успјешно окончало 140 кандидата за почетни официрски чин² међу промовисаним кандидатима било око 20% жена, што представља добар основ да и у процесу обука проценат жена расте, а у складу с тим и број жена у вишим подофицирским и официрским чиновима.

5. Друга специфична питања

Међу другим питањима издваја се питање привременог упућивања ПВЛ-а. Поступак привременог упућивања професионалних војних лица у Оружаним снагама БиХ спроводи се у складу са Законом о служби у ОСБиХ, члан 147. став (1) - „Професионално војно лице, због потреба службе, може бити привремено упућено у штаб, неку другу команду, јединицу, установу Оружаних снага и Министарство одбране БиХ у истом или другом мјесту службе.“ Став (2) – „Привремено упућивање из става (1) овог члана може трајати најдуже годину дана у току трајања овог уговора.“

Међутим, поступајући по притужбама које се односе на проблем привременог упућивања, војни повјереник утврдио је да се наведени члан 147. Закона о служби у ОСБиХ не поштује. Наиме, привремено упућивање веома често траје дуже од годину дана, па у неким случајевима и више од 10 година. Због тога, и због непопуњености радних мјеста, поједини одсједи и службе врло отежано обављају своје редовне послове и задатке, а што за посљедицу има потребу ангажовања других ПВЛ да обављају послове упражњеног формацијског мјеста без припадајуће накнаде.

Проблем који се евидентира у јединицима ОСБиХ је недовољна заступљеност припадника ОСБиХ из хрватског народа, што већ постаје системски проблем, а директна посљедица овог проблема је непопуњавање кључних формацијских мјеста, што значајно усложњава организацију и извршење редовних задатака јединица ОСБиХ.

Такође, изражен је недостатак лица за обављање специфичних специјалности и занимања, као што су доктори, медицински техничари, возачи посебних категорија, механичари за војна возила, те специјалности из области АБХО³.

У овом извјештајном периоду, због неусвајања буџета Босне и Херцеговине за 2025. годину доведене су у питање бројне јавне набавке у Оружаним снагама БиХ, међу којима се посебно издваја набавка хљеба, при чему се он набављао по хитним процедурама на мјесечном нивоу. Војни повјереник констатује да се поново јављају случајеви да се велика колична појединих прехранбених артикала испоручује са кратким роком трајања, што ремети припрему obroка и њихову испоруку ПВЛ у складу са Правилником о исхрани.

Сходно устаљеној пракси за прикупљање података прије почетка гријне сезоне, војни повјереник затражио је од Министарства одбране БиХ и Заједничког штаба

² У оквиру овог броја је и пријем 13 кандидата са посебним специјалним занимањима за потребе ОСБиХ.

³ Атомско-биолошко-хемијска одбрана

ОСБиХ информацију о предузетим активностима у правцу осигурања гријања у касарнама и јединицама ОСБиХ.

Наиме, Канцеларија војног повјереника БиХ је, с циљем провјере тренутног стања, затражила информацију о томе да ли су отклоњени сви уочени недостаци из претходне сезоне како би се осигурао нормалан почетак нове гријне сезоне на свим локацијама ОСБиХ, те да ли је набављена довољна количина енергената.

Министарство одбране БиХ доставило је тражене информације актом број: 11-03-26-71-135/25 од 14. 11. 2025, у којем је, између осталог, наведено:

- на већини локација на којима раде и бораве припадници ОСБиХ гријна сезона је почела и термоенергетска постројења функционишу без већих проблема,
- Касарна "Козара" Бања Лука – дио локације који се снабдијева топлотном енергијом са котловнице на гас уредно се загријава, док остали дијелови који се загријавају преко парне котловнице на мазут тренутно немају редовну испоруку топлотне енергије, с обзиром да су још увијек у току санациони радови на застарјелом систему загријавања,
- Касарна "Војвода Радомир Путник" Добој – комплетна реконструкција система гријања обављена путем донације Владе СР Њемачке, након чега је касарна прикључена на градско гријање,
- Касарна "Адил Беших" Бихаћ – обављена је реконструкција котловнице путем донације Владе СР Њемачке којом је обезбијеђено да комплетна локација буде снабђена топлотном енергијом,
- Касарна "Билећки борци" Билећа – цјелокупни систем је застарио, те су потребна већа улагања како би се систем довео у функционално стање, што је нерентабилно. У току је израда пројектног рјешења и проналажење новчаних средстава за инсталирање нове котловнице на гас,
- Касарна и аеродром "Дубраве" Тузла – систем је функционалан али је застарио и потребна су већа улагања како би се довео у потпуно исправно стање,
- Касарна "Божан Шимовић" Чапљина – идентификовани су привремени недостаци након редовног прегледа и сервисирања, те је сходно томе издат налог фирми за поправку топлотне пумпе,
- Касарна "Војвода Степа Степановић" Бијељина – обављена је замјена испаривача гаса у котловници број 2, те је тренутно систем гријања у функцији,
- Касарна "Рајловац" Сарајево – обављена је замјена испаривача гаса у котловници број 7. Остале котловнице су сервисирани и очишћене,
- Касарна "Мато Лучић Матурица" Кисељак – тренутни систем загријавања на овој локацији је у квару. До рјешавања овог проблема користи се алтернативни начин загријавања просторија електричном енергијом,
- Касарна и аеродром "Маховљани" Лакташи – квар од прошле године је саниран и загријавање се врши пуним капацитетом постројења,
- расположиве количине мазута довољне су за гријну сезону 2025/2026,
- у складу с уговорима, обављен је пријем ЛПГ-а на локацијама за први дио гријне сезоне 2025, док је поступак уговарања за испоруку ЛПГ-а у 2026. години у току и одвија се у складу са динамиком Министарства одбране БиХ,
- у току је испорука угља за ложење и пелета на локацијама ОСБиХ,
- очекује се уговор за испоруку огревног дрвета.

У одговору Заједничког штаба ОСБиХ, број: 16-09-03-28-226-37/25 од 05. 11. 2025, истакнуто је:

- на већини локација на којима раде и бораве припадници ОСБиХ гријна сезона је почела и термоенергетска постројења функционишу без већих проблема,

- дат је преглед локација на којима су извршене санације и евидентирани проблеми, како је то наведено и у акту Министарства одбране БиХ,
- Заједнички штаб је, у складу са одобреним Планом набавки Министарства одбране БиХ за 2025. и и новчаним средствима, благовремено предузео активности из свог домена и упутио спецификације за набавку свих врста енергената за гријну сезону 2025/2026.

Потребна количина енергената је или набављена или је у поступку набавке, те се не очекују већи проблеми у вези с одржавањем гријања на локацијама Оружаних снага БиХ.

Одјељак Б. Пружање правне помоћи

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ је током извјештајног периода за примила 25 захтјева за пружање правне помоћи, у ситуацијама када професионална војна лица нису жељела да поднесу притужбу, већ су само тражила тумачење одређеног прописа, правни савјет или стручну помоћ приликом рјешавања одређених статусних питања.

Наиме, путем института посредовања војни повјереник настојао је да се евентуални проблеми сагледају и покушају ријешити на нивоу матичних јединица. Такође, у разговору са професионалним војним лицима војни повјереник је, кад год је било могуће, пружајући правну помоћ, утицао на отклањање евентуалних неправилности, а све с циљем заштите права, с једне стране, те стварања повољнијих услова за рад у радним срединама, с друге стране.

У извјештајном периоду највећи број случајева правне помоћи евидентиран је у сљедећим областима:

- остваривање права на новчану накнаду,
- неправилности приликом поступка оцјењивања,
- могућности продужења професионалне војне службе након стицања услова за пензионисање,
- дисциплински поступак,
- остваривање права из радних односа,
- правна помоћ приликом пријема у Оружане снаге БиХ или напредовању у служби,
- премјештај/прекоманда професионалног војног лица,
- питања из домена примјене Правилника о професионалном развоју и управљању каријером у МО и ОСБиХ,
- тумачење правних прописа.

На све захтјеве за правном помоћи Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ одговорила је благовремено и пружила потребну правну и стручну помоћ. У том процесу војни повјереник остварио је контакте са свим надлежним за рјешавање конкретног проблема, односно пружања потребне помоћи, те по потреби скренуо пажњу на евентуално учињене пропусте, при чему је дата могућност за њихово отклањање.

Одјелјак Ц. Најављене и ненајављене посјете јединицама и командама Оружаних снага БиХ

У складу са чланом 4. тачка ф) Закона о парламентарном војном повјеренику БиХ („Службени гласник БиХ“, број 51/09), војни повјереник има овлашћење да у било којем тренутку најављено или ненајављено посјети јединице и команде Оружаних снага БиХ и организационе јединице Министарства одбране БиХ. Војни повјереник настоји да у дискусији и разговору са професионалним војним лицима, као и обиласком локација и простора у којима бораве или их користе за потребе службе, процијени стање људских права и слобода и на основу тога утврди правце свог дјеловања.

Циљ ових посјета је разговор војног повјереника са руководством посјећених јединица, посебно с аспекта заштите људских права и основних слобода професионалних војних лица, као и обилазак локације, а све с циљем сагледавања услова живота и рада у јединицама на локацији.

Током 2025. године војни повјереник реализовао је 21 најављену и ненајављену посјету касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, а преглед неких од посјета, као и тешкоће с којима се суочавају ПВЛ наводимо у наставку.

1. Најављене посјете јединицама Оперативне команде Оружаних снага БиХ – 5. пјешадијска бригада

Војни повјереник боравио је 9. и 10.10.2025. године у најављеној посјети јединицама Оперативне команде ОС БиХ смјештеним на локацијама Касарне "Дубрава" у Тузли, те Касарне "Војводе Степе Степановића" у Бијељини.

На локацији Касарне "Дубрава" војни повјереник посјетио је 5. пјешадијску бригаду и Извиђачку чету у саставу ове бригаде, те Оклопни батаљон и Чету АБХО⁴ у саставу Бригаде тактичке подршке. У овој посјети учествовао је и предједавајући Заједничке комисије за одбрану и безбјед БиХ ПСБиХ Јасмин Имамовић.

На локацији Касарне "Војводе Степе Степановића" у Бијељини војни повјереник посјетио је 3. пјешадијски батаљон 5. пјешадијске бригаде.

Преглед стања у 5. пјешадијској бригади Оперативне команде ОСБиХ

Персонална попуњеност Бригаде је 84,8%, а посебно је значајно истаћи заступљеност жена у Бригади, и то 175, а што износи 14,18%. Овај податак представља значајан помак у активностима Министарства одбране БиХ у погледу родне равноправности у Оружаним снагама БиХ, а вриједна пажње је и чињеница да је комадант 5. пјешадијске бригаде именовао особу за родна питања у Бригади. Међутим, и даље је евидентан недовољан број жена на позицијама одлучивања, те у хијерархији виших официрских чинова.

У погледу тешкоћа у Бригади и на локацији, и даље је актуелан проблем снабдијевања питком водом, што је већ дугогодишњи проблем на овој локацији. Међутим, у току су радови на реконструкцији водоводних цијеви и замјена старих азбестних цијеви, при чему је 1/3 инсталација везаних за фабрику воде већ реконструисана и замијењена.

⁴ Атомско-биолошко-хемијска одбрана

Електро инсталације на локацији Касарне "Дубрава" су у лошем стању, има проблема су са високонапонском мрежом због које често долази до прекида у напајању, те је потребна дјелимична реконструкција. Проблеми се превазилазе на основу уговора с фирмом PRIMELEKTRO, али је неопходно активирати нове наруџбенице како би фирма могла наставити да пружа услуге.

У погледу смјештајних капацитета, на локацији је потребан наставак уређења и реконструкције објеката за смјештај професионалних војних лица, при чему је планиран завршетак санације кухињско-трпезаријског блока у оквиру санације четири објекта на овој локацији средствима донације Савезне Републике Њемачке. Такође, у објекту страже и противпожарне екипе очекује се куповина намјештаја средствима донације.

И у овој гријној сезони евидентни су проблеми са набавком чврстог горива. Наиме, највећи изазови су са набавком угља, при чему је потребна набавка посебне врсте угља. Међутим, усљед недостатка довољних количина угља за гријање користе се гријна тијела на електричну енергију, а што је опет ограничено због лоше електроинсталацијске мреже на локацији.

Такође, потребно је извршити и климатизацију објекта команде Бригаде, што је више пута истицано као потреба на локацији, те се очекује да ће овај пројекат бити уврштен у планове за будућа улагања на локацији.

Континуирани проблем је недостатак теретних моторних возила, јер постојећа су застарјела и немају чак ни минимум оперативности за нормалан рад и редовно обављање послова и радних задатака. У овом правцу предузимају се одређене активности на нивоу Министарства одбране БиХ и Заједничког штаба ОСБиХ у погледу израде планова за вишегодишњи пројекат набавке ове врсте возила за потребе ОСБиХ.

Међу тешкоћама и даље је актуелно питање недостатка униформе, недостаје 400 комплета нове униформе. Постојећа униформа је дотрајала и са видљивим је оштећењима, а посебан проблем је недостатак нових чизама. Нажалост, овај проблем се из године у годину понавља, а директне посљедице трпе професионална војна лица на терену. Такође, изражена је потреба за теренским средствима, посебно шаторима за извиђачке јединице, цистернама за воду, агрегатима, пољским креветима и столицама.

У оквиру посјете 5. пјешадијској бригади уприличена је посјета и обилазак Извиђачке чете. На основу разговора са командиром, војни повјереник констатује да се ради о изузетно обученој чети, спремној за дјеловање у свим околностима, при чему је посебно истакнут допринос ове чете у извођењу војне вјежбе „Динамични одговор 25-5“, као и вјежбе и учешће са цивилним структурама у акцијама спасавања. Значајан податак је да је у укупном бројном стању чете заступљеност жена 17%.

Осим наведених тешкоћа на локацији, за ову чету посебно је истакнута потреба за набавком алпинистичке опреме, набавком чамаца, те обука за рад на брзим водама и обука за дјеловање на скијама у зимским условима.

Поред свих наведених тешкоћа, припадници 5. пјешадијске бригаде и осталих јединица ОСБиХ су успјешно реализовали војну вјежбу спољног оцјењивања „Динамични одговор 25-5“, што потврђује да су уложили изузетан напор, залагање и вољу како би Оружане снаге БиХ представили у најбољем свјетлу.

Такође, упркос свим тешкоћама, Бригада наставља са свим активностима с циљем успјешне реализације војне вјежбе спољног оцјењивања "Тренутни одговор 25", обуком

јединица из области помоћи цивилним структурама власти у случају природних и других несрећа, те заједничком војном обуком са партнерским нацијама и ЕУФОР-ом.

На локацији је успјешно организована вјерска служба, а за све конфесије обезбијеђен је адекватан молитвени простор.

Преглед стања у 3. батаљону 5. пјешадијске бригаде

3. батаљон 5. пјешадијске бригаде лоциран је у касарни "Војвода Степа Степановић", извршава задатке у одбрани БиХ и њених грађана у додијељеном сектору, по наређењу пружа помоћ цивилним властима приликом природних и других несрећа, те учествује у операцијама подршке миру. Попуњеност батаљона је 91,63%, од чега је 13,44% жена (3 официра, 5 подофицира и 17 војника).

Од тешкоћа са којима се батаљон сусреће војни повјереник наглашава:

- лоше стање личне и колективне опреме МТС⁵ (15 војних лица има некомплетну нову теренску униформу и војници имају само један комплет униформе),
- лоши смјештајни услови и инфраструктура (електро, водо-инсталација и у појединим објектима није извршена топлификација),
- отежана логистичка подршка и снабдијевање свим врстама МЦ, а нарочито класом II, III, IV (чизме, шатори, шаторска крила, јединствена теренска униформа (ЈТУ) и санитарски комплети),
- сва теретна возила су неоперативна,
- отежано одржавање и уређење круга (недостатак тримера и косачица).

Приликом подршке цивилним структурама на гашењу пожара на Мајевици није извршена новчана стимулација свих припадника који су учествовали на овој активности.

Преглед стања у Оклопном батаљону и Чети АБХО Бригаде тактичке подршке Оперативне команде ОСБиХ

Тренутна попуњеност Батаљона је 81%, од чега је 6% жена.

Због недовољне попуњености Батаљона, посебан проблем представља ангажовање персонала из Батаљона на унутрашњој служби, стражарској служби, те противпожарној заштити на локацији, због чега се јављају тешкоће око организовања редовних послова и задатака који су главна мисија овог батаљона. Такође, овакав ангажман персонала Батаљона утиче на квалитет, континуитет и доступност персонала за реализацију обуке која се односи на стручно-специјалистичку обуку подофицира и кандидата за пријем у почетни чин официра ОСБиХ рода оклопно механизованих јединица (ОМЈ).

Осим недостатка посебних система возила и наоружања, проблем се јавља и у одржавању оклопних система, при чему је главни проблем у одржавању на линији II, III и IV. У логистичким јединицама не постоје стручна лица за отклањање кварова на систему за управљање ватром (СУВ) и моторном одјељењу моторних возила.

И у овом батаљону изражен је недостатак нових униформи, а тренутна коју имају је у видно лошем стању. Инфраструктурни услови, простори у којима бораве и раде

⁵ Материјално-техничка средства

професионална војна лица су у лошем стању, при чему се посебно истичу мокри чворови, који захтијевају хитну санацију.

Проблем који се евидентира у јединицама ОСБиХ, па и у овом батаљону, јесте недовољна заступљеност припадника ОСБиХ из хрватског народа, што већ постаје системски проблем, а директна посљедица овог проблема је непопуњавање кључних формацијских мјеста, што значајно усложњава организацију и извршење редовних задатака јединица ОСБиХ.

Чета АБХО пружа атомску, биолошку и хемијску подршку јединицама ОСБиХ ради заштите снага, деконтаминације људи, опреме и подручја терена.

Јединица је попуњена 75,4% од укупног броја планираних формацијских мјеста, при чему је заступљеност жена 23%, те ова јединица спада међу јединице са највећом стопом заступљености жена у укупном броју професионалних војних лица.

Оперативност моторних возила је 60%, а тешкоће су: непопуњеност јединице персоналом и потребним материјалним средствима као што је лична заштитна опрема и материја за деконтаминацију. Такође, недостаје континуитет у реализацији обуке и незахвалан је статус рода АБХО, јер су могућности за напредовање у овом роду значајно смањене у односу на друге родове у ОСБиХ.

И поред изражених тешкоћа јединица је успјешно реализовала низ обука и вјежби током 2025. године. Донацијом Европске уније ова чета добила је два модерна система за деконтаминацију, на којима су успјешно извели показну вјежбу деконтаминације особља, возила и терена за посјетиоце овој чети. Током показне вјежбе показали су знање, брзо и координирано дјеловање, те доказали да су озбиљан и значајан фактор у цијелом систему ОСБиХ.

Приликом обиласка локације Касарне "Дубрава", војни повјереник посјетио је и кухињско-трпезаријски блок, те се у разговору са командантом 5. логистичког батаљона и особљем увјерио да је све у најбољем реду, да нема већих тешкоћа у снабдијевању, да је капацитет кухиње са рестораном 300 особа – припрема хране и 200 особа подјела хране у смјени.

2. Најављена посјета 6. пјешадијској бригади Оперативне команде Оружаних снага БиХ

Војни повјереник боравио је 21. 10. 2025. године у најављеној посјети 6. пјешадијској бригади Оперативне команде Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: б.пб) која је смјештена на локацији Касарне "Козара" у Бањој Луци.

Ова посјета обухватила је посјету б. пб, те јединицама у саставу ове бригаде, и то: Извиђачкој чети и 1. пјешадијском батаљону.

Преглед стања у 6. пјешадијској бригади Оперативне команде ОСБиХ

Персонална попуњеност бригаде је око 79%, при чему заступљеност жена износи 12,1%, што је у складу с општим трендом раста броја жена у професионалној војној служби у оквиру Оружаних снага БиХ.

Међутим, и у овој бригади, као и у другим јединицама Оружаних снага БиХ, евидентан је недовољан број жена на позицијама одлучивања, те у хијерархији виших официрских чинова. Тако у категорији официра имамо 5,8% жена, у категорији подофицира 6,3% жена, док их је у категорији војника 18,8 %.

Међу изазовима с којима се бригада суочава у току извршења своје мисије издвајају се сљедећи:

- вишегодишњи проблем на локацији Касарне "Козара" је систем гријања, при чему се постојећа термоенергетска постројења више не могу ремонтovati, и нису за сигурну употребу. С обзиром на број објеката на локацији и бројност јединица, овај проблем је немогуће премостити без значајних инфраструктурних радова у правцу успостављања новог система гријања локације. Нажалост, привремени начини гријања, који укључују и коришћење гријних тијела на електричну енергију нису ни приближно довољни да би се створио минималан ниво гријања потребан за нормалан рад професионалних војних лица. Доласком хладнијег времена овај проблем ће све више доминирати на самој локацији;
- недостатак персонала у свим категоријама, посебно на руководним позицијама као што су вође тимова, командири одјелења, водова и чета. У овој категорији уочен је и недостатак специфичних специјалности и занимања, као што су доктори, медицински техничари, возачи посебних категорија, те специјалности из области АБХО;
- ангажовање великог броја припадника б.пб на служби обезбјеђења перспективних и неперспективних локација, те локација које су у надлежности другог ланца командовања у значајној мјери отежавају свакодневно извршавање обавеза, те посебно извођења потребних обука. Тренутно се спроводи транзиција персонала, при чему се бригада попуњава новим професионалним војним лицима које је потребно обучити и оспособити за преузимање обавеза у пуном капацитету, а ангажовање великог броја припадника б.пб на пословима обезбјеђења овај процес успорава;
- као и у другим бригадама и овдје је присутан проблем недостатка ресурса, некомплетност индивидуалне опреме, застарјелост постојеће опреме, недостатак одговарајуће опреме за кишне и зимске услове рада, те опреме за рад у теренским условима,
- потребно је планирати набавку санитарских моторних возила, медицинске опреме и лијекова, те средстава за помоћ цивилним органима у случају елементарних непогода као што су чамци, појасеви за спасавање, цистерне и сл.,
- изражена је потреба за набавком моторних возила, посебно теретних моторних возила јер су постојећа дотрајала, радних машина и средстава везе.

Према информација начелника Заједничког штаба ОСБиХ, предузете су мјере за набавку униформи, те се реализација очекује у наредном периоду. Такође, интензивирани су активности на рјешавању питања гријања на локацији, али су то вишегодишњи проблеми који захтијевају значајна финансијска средства, те дужи временски период за реализацију. Исти случај је и са занављањем моторних возила свих категорија. Дефинисан је програм модернизације Оружаних снага БиХ у смислу живота и рада на локацијама, те занављања и модернизације опреме. Посебно је наглашена потреба да се јасно дефинишу приоритети за побољшање услова рада и опреме професионалних војних лица, те да се активности предузимају у складу с тим приоритетима, како би се очувале оперативне способности и унаприједио стандард професионалних војних лица.

Током брифинга наглашена је и потреба ревидирања услова за стицање права на накнаду за одвојени живот, те да се право на накнаду не веже за услов "премјештаја и постављења", већ да тече од првог постављења ако је припадник ОСБиХ одвојен од породице. Истакнута је и потреба укидања дискриминирајуће одредбе о коефицијентима

на плату између припадника ОСБиХ те припадника полицијских структура на нивоу Босне и Херцеговине.

У оквиру посјета и обиласка б.пб реализована је и посјета Извиђачкој чети, те 1. батаљону ове бригаде.

У Извиђачкој чети евидентан је проблем недовољне попуњености, те адекватне специјалистичке опреме за извођење вјежби и повјерених задатака. Међутим, постојеће особље у овој чети је изузетно обучено и оспособљено за различите врсте дјеловања, при чему су поједини припадници оспособљени за инструкторе на брзим водама захваљујући сарадњи са локалним рафтинг клубом. Простори за живот и рад не задовољавају стандарде, укључујући и проблеме са гријањем.

Током посјете 1. батаљону б.пб констатовано је да је попуњеност батаљона око 93%, од чега је 15,5% жена. У категорији официра је 6,2% жена, у категорији подофицира 5,9%, док је у категорији војника 19,8% жена.

Иако спада у најбројнији батаљон, извршавање задатака је отежано јер је батаљон оптерећен на обезбјеђењу локација, при чему сваки дан за ту обавезу треба ангажовати значајан број припадника.

Међу тешкоћама, осим проблема са гријањем који је и овдје присутан, јесте и потреба набавке чамаца за обуку на брзим и мирним водама, неоперативност теретних моторних возила, те недостатак униформи и одговарајуће опреме. И припадници овог батаљона истакли су потребу успостављања теренског додатка, који би био значајан мотивирајући фактор за професионална војна лица приликом извођења обука и војних вјежби.

3. Најављена посјета 4. пјешадијској бригади Оперативне команде Оружаних снага БиХ

Војни повјереник боравио је 18. 11. 2025. године у најављеној посјети 4. пјешадијској бригади Оперативне команде Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: 4. пбр) која је смјештена на локацији касарне "Божан Шимовић" у Чапљини.

Ова посјета обухватила је посјету 4. пбр и Артиљеријском батаљону, који је у саставу ове бригаде.

Преглед стања у 4. пјешадијској бригади Оперативне команде ОС БиХ

Персонална попуњеност бригаде је око 74%, при чему заступљеност жена износи 13%, што је у складу с општим трендом раста броја жена у професионалној војној служби у оквиру Оружаних снага БиХ.

За разлику од других јединица Оружаних снага БиХ, у овој бригади евидентан је значајно већи број жена у категорији официрских и подофицирских чинова. Тако у категорији официра имамо 15,8% жена, у категорији подофицира 9,8% жена, док их је категорији војника 18,2%.

Међутим, и у овој јединици недовољан је број жена на позицијама одлучивања.

Међу изазовима с којима се бригада суочава у току извршења своје мисије издвајају се сљедећи:

- због недостатка персонала постављени задаци отежано се реализују уз максималан напор свих припадника 4. пбр,
- евидентан је велики број захтјева за прекид службе на мјесечном нивоу по разним основама: пензионисање, старосна доб војника, лични захтјеви;
- ангажовање великог броја припадника 4. пбр на служби обезбјеђења перспективних и неперспективних локација, те локација које су у надлежности другог ланца командовања у значајној мјери отежавају свакодневно извршавање обавеза, те посебно извођења потребних обука. Тренутно се спроводи транзиција персонала, при чему се бригада попуњава новим професионалним војним лицима које је потребно обучити и оспособити за преузимање обавеза у пуном капацитету, а ангажовање великог броја припадника 4. пбр на пословима обезбјеђења овај процес успорава;
- као и у другим бригадама и овдје је присутан проблем недостатка ресурса, некомплетност индивидуалне опреме, застарјелост постојеће опреме, те недостатак опреме за рад у теренским условима;
- план потреба и даље не функционише у пуном капацитету, при чему крајњи корисник не добија оно што му је неопходно за нормално функционисање;
- немогућност адекватног заступања дуготрајно упражњених дужности (члан 64. Закона о служби у ОСБиХ),
- дуготрајно чекање на обуке и школовање,
- привремена постављења постају дуготрајна и нарушавају систем каријерног развоја.

Присутни су се усагласили да су недовољна примања припадника Оружаних снага БиХ. Чињеница је да професионална војна лица која су на терену и учествују у припреми и реализацији војних вјежби трпе штету у погледу накнада које немају карактер плате.

Војни повјереник сматра оправданим и подржава захтјеве да се уведу додаци на плату припадника ОСБиХ, и то:

1. теренски додатак за вријеме војних вјежби⁶,
2. додатак за обављање стражарске, чуварске и службе дежурства,
3. додатак за ангажовање у случају елементарних непогода.

У оквиру посјете 4. пбр реализована је и посјета Артиљеријском батаљону ове бригаде, на локацији касарне "Миралем Југо" у Мостару.

У Артиљеријском батаљону евидентан је проблем недовољне попуњености, те адекватне специјалистичке опреме за извођење вјежби и повјерених задатака. Међутим, постојеће особље у овом батаљону је изузетно обучено и оспособљено за различите врсте дјеловања.

Попуњеност батаљона је око 93%, од чега је 15,5% жена. У категорији официра је 6,2% жена, у категорији подофицира 5,9%, док је у категорији војника 19,8% жена.

Извршавање задатака је отежано јер је батаљон оптерећен обезбјеђивањем локација, при чему сваки дан за ту обавезу треба ангажовати значајан број припадника.

Међу тешкоћама је и неоперативност теретних моторних возила, потреба за санирањем крова на КТБ-4, потреба за набавком муниције, потреба за техничким прегледом ракета

⁶ Војник на вјежби на Мањачи који спава под шатором и једе суву храну на крају мјесеца добије исту плату као војник који оде на боловање за исти временски период.

због безбједности руковања, потреба за реновирањем павиљона бр. IV, те недостатак униформи и одговарајуће опреме.

Дио објеката на локацији покривен је плочама које садрже азбест, а њиховој замјени још није приступљено. Простор касарне посебно је угрожен због могућности пожара, јер се у непосредној близини касарне налазе два велика отпада на којима су чести пожари, што представља директну пријетњу за локацију.

Изражена је и потреба успостављања гријања на гас, што би значајно смањило трошкове Министарства одбране БиХ, јер се гријање на локацији тренутно врши гријним тијелима на електричну енергију.

Међу тешкоћама истиче се и потреба уклањања монтажних објеката у кругу касарне који су у рушевном стању и угрожавају безбједност професионалних војних лица на локацији.

Такође су и припадници овог батаљона истакли потребу успостављања теренског додатка, који би био значајан мотивирајући фактор за професионална војна лица приликом извођења обука и војних вјежби.

Војни повјереник, осим проблема са снабдијевањем прехранбеним намирницама по поступку хитних јавних набавки, констатује да се Правилник о исхрани у јединицама ОСБиХ недоследно примјењује, те да се често, због неадекватног ланца снабдијевања, прибјегава замјенском оброку – конзервама. Поново се истиче проблем да нема континуираног снабдијевања прехранбеним намирницама у складу са планом потреба и Правилником о исхрани, већ се дешава да се нпр. у једном кварталу испоручи велика количина млијека или месних прерађевина са кратким роком трајања, док испоруке ових намирница нема у другим кварталима.

4. Најављена посјета Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оружаних снага БиХ

Војни повјереник боравио је 12. 01. 20256. године у најављеној посјети Бригади ваздушних снага и противваздушне одбране Оружаних снага БиХ (Бригада ВС и ПВО).

Том приликом командант Бригаде ВС и ПВО презентовао је активности бригаде, проблеме који се односе на инфраструктуру и одржавање хеликоптера, те планове бригаде и тежишне активности за 2026. годину и наредни период.

Током обиласка просторије Ваздухопловног оперативног центра (ВОЦ) презентовано је тренутно стање и опрема, као о предстојеће активности како би се овај врло битан сегмент контроле ваздушног простора Босне и Херцеговине ставио у пуну функцију. Већина опреме, која је набављена донацијом Амбасаде Уједињеног Краљевства Велике Британије и Сјеверне Ирске, инсталирана је и стављена у функцију и користи се у пуном капацитету. Послове обавља стручни персонал припадника бригаде а с циљем довођења ВОЦ-а на ниво стандарда за реализацију пројекта размјене података - слике у ваздушном простору за који је већ потписан меморандум о разумијевању између НАТО, БиХ и Републике Хрватске, те је у току припрема техничког споразума.

Планиране предстојеће активности односе се на увезивање потчињених јединица Бригаде ВС и ПВО (1.ХС, 2.ХС и БатПВО) у јединствен систем дигиталне размјене података у стварном времену те набавку 3Д осматрачких радара и њихово инсталирање

на радарске положаје, примарно на Јахорини и Козари. Поред тога, у току ове године очекује се почетак реализације НАТО ДЦБ пројекта "Успостављања војног система веза земља/ваздух" над цјелокупној територији Босне и Херцеговине. Реализацијом наведених пројеката овај центар би заживио у пуном свом капацитету.

5. Најављена посјета Команди за подршку Оружаних снага БиХ

Војни повјереник боравио је 22. 10. 2025. године у најављеној посјети Команди за подршку Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: КПОСБиХ) која је смјештена на локацији Касарне "Козара" у Бањој Луци.

Персонална попуњеност КПОСБиХ је око 77%, при чему је у овој команди највећа стопа заступљености цивилних лица на служби у Оружаним снагама БиХ, и то 21,6%.

Заступљеност жена у КПОСБиХ износи 13,1%, од чега је њих 4,3% на позицијама за цивилна лица, те је стопа заступљености жена у војним звањима заправо 8,8%.

И у овој команди, као и у другим јединицама Оружаних снага БиХ, евидентан је недовољан број жена на позицијама одлучивања, с тим да је у овој команди скоро изједначен број жена на официрским, подофицирским и војничким позицијама. Тако у категорији официра имамо 2,8% жена, у категорији подофицира 2,8% жена, док их је у категорији војника 3%.

Командант и замјеници команданта КПОСБиХ у протеклом периоду обишли су све локације које су у надлежности ове команде, те је утврђено да професионална војна лица живе и раде у лошим условима, при чему је стање на локацијама неуједначено. У складу са утврђеним стањем, приступило се активностима на санацији и инфраструктурним радовима према утврђеним приоритетима, на основу расположивих средстава. Импресиван податак је да је Команда расположивим средствима успјела да уради санацију 12 мокрих чворова, 25 канцеларија, те је окречено 1800 м² простора који користе професионална војна лица.

Осим наведеног, Команда је реализовала 16 обука које је похађало 1954 професионалних војних лица, те дала сву расположиву логистичку и организациону подршку у правцу реализације пет војних вјежби у којој је учествовало 1666 професионалних војних лица.

Међу изазовима који су евидентни и у овој команди, изражен је недостатак персонала у свим категоријама, а мора се истаћи да су доминатно непопуњена формацијска мјеста која према расподјели припадају професионалним војним лицима из хрватског народа. Ангажовање великог броја припадника КПОСБиХ на служби обезбјеђења перспективних и неперспективних локација, те локација које су у надлежности другог ланца командовања у значајној мјери отежавају свакодневно извршавање обавеза.

Такође, недостатак потребних количина свих материјалних средстава главни је фактор који отежава потпуно извршавање мисије ове команде, а што је питање које треба рјешавати на нивоу Министарства одбране БиХ и Заједничког штаба ОСБиХ.

Проблем гријања на локацији касарне "Козара" је већ системски проблем ове локације, те последице тога носе и ова команда и њој подређене јединице.

Према подацима инспектора КПОСБиХ током 2025. године утврђена је основаност у само четири случаја, од 30 пријава, с тим да инспектори настоје да путем савјетовања пруже потребну помоћ у зони своје одговорности. Похвалан је број обука које су инспектори организовали, при чему се посебно истиче обука о примјени новог кодекса понашања на друштвеним мрежама и онлајн платформама који је донесен на основу препоруке војног повјереника.

Међу статусним питањима који се истичу и у овој команди јесу повећање примања за професионална војна лица, увођење теренског додатка, а наглашена је и потреба ревидирања услова за стицање права на накнаду за одвојени живот, те да се право на накнаду не веже за услов "премјештаја и постављења", већ да тече од првог постављења ако је припадник ОСБиХ одвојен од породице.

И даље је актуелно питање досљедне примјене члана 64. став (2) Закона о служби у Оружаним снагама БиХ у погледу накнаде за обављање додатних послова другог формацијског мјеста, при чему је Министарство одбране БиХ подзаконским актом дерогирало норму и њену примјену онако како је законом прописана. Највећу посљедицу у овом контексту трпе подофицири који су принуђени да обављају додатне послове упражњених официрских формацијских мјеста, за шта не могу остварити законом прописану накнаду.

Током посјете КПОСБиХ одржан је састанак и са командантом Команде за управљање персоналом (у даљем тексту: КУП), те другим лицима из штаба КУП-а.

Према подацима из брифинга персонална попуњеност КУП-а износи 91%, од чега је 27,3 цивилних лица. Затупљеност жена у професионалној војној служби износи 11,4 %, од чега је њих 1,6% у категорији официра, те 1,6 у категорији подофицира.

Међу изазовима који оптерећују рад КУП-а, између осталог, јесу потребе попуњавања кључних формацијских мјеста као што су С-1 и С-3 у штабу КУП-а, те сарадник за ментално здравље и психо-социјалну асистенцију. Потребне су нове просторије за смјештај КУП-а и свих база података, при чему је пројекат урађен али се и даље чека његова реализација. За сада КУП користи просторе који припадају КПОСБиХ, и који немају гријање, што је у складу с општим стањем на локацији касарне "Козара".

И овдје је изражена потреба за замјеном неоперативних моторних возила – аутомобила, те набавка комби возила за потребе КУП-а.

У складу са почетком процеса дигитализације, потребно је приступити измјени формације.

Све посебне информације о најављеним посјетама војног повјереника достављене су Заједничком штабу ОСБиХ, посјећеним командама и јединицама, те Министарству одбране БиХ.

Министарству одбране БиХ, актом број: 06-03-12-2255-12/25 од 15. 12. 2025, доставило је информације о предузетим активностима и мјерама на побољшању стања, којима је обухваћено следеће:

- **Попуна команди и јединица у ОСБиХ – МОБиХ континурано спроводи активности с циљем квантитативног и квалитативног попуњавања и осигурања саме оперативности ОСБиХ, и овај процес је сталног карактера. Приоритет приликом персоналне попуње команди и јединица ОСБиХ су командирска и**

руководна формацијска мјеста, те специфичне дужности, уколико у тренутку потребе за попуном има персонала који испуњава услове за попуњавање ових формацијских мјеста;

- **Додаци на плату за припаднике ОСБиХ – у 2022. години покренута је процедура и израђен Приједлог одлуке Савјета министара БиХ о остваривању права припадника ОСБиХ по питању додатака на плату, гдје се поред постојећих додатака предлаже увођење и нових додатака, и то:**
 - додатак за припаднике декларисане јединице ОСБиХ,
 - додатак за рад у тересним условима дуже од 24 сата,
 - додатак за стражарску службу и
 - додатак за специфична занимања.

Да би ова одлука могла ићи у процедуру одобравања у Савјету министара БиХ, потребно је измијенити члан 15. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ на начин да се поред постојећих додатака уврсте и наведени додаци. Наведни приједлог измјене Закона о платама био је упућен у процедуру, али до сада поступак није реализован;

Накнада за одвојени живот – остваривање права на ову накнаду дефинисано је Одлуком Савјета министара БиХ;

- **Заступање дужности – остваривање права на накнаду за обављање послова упражњеног формацијског мјеста врши се на основу Инструкције МОБиХ о начину и поступку остваривања права ПВЛ на плату и друга примања по основу члана 64. став (2) Закона о служби у ОСБиХ, број: 10-34-3-17-163/23 од 26. 06. 2023. Током 2025. урађено је 468 наредби министра одбране БиХ о одређивању за заступање дужности;**
- **Правилник о пријему у професионалну војну службу** укинуо је одредницу да се раскида уговор и престаје професионална војна служба припадницима ОСБиХ приликом упућивања ПВЛ на основну подофицирску, односно официрску обуку;
- Министарство одбране БиХ континуирано ради на изналагању рјешења с циљем побољшања стања управљања персоналом и поуњености команди и јединица ОСБиХ;
- С циљем осигурања логистичке подршке у складу с одобреним Планом набавке за 2025. спроведене су све потребне припреме за спровођење процедура за јавне набавке;
- Због неусвајања буџета за 2025. капиталне инвестиције нису могле бити спроведене, при чему су рађене само инвестиције које су биле подржане донираним средствима СР Њемачке;
- Са УНДП-ијем је склопљен споразум за набавку 2.800 комплета нове теренске униформе и 2.400 пари чизама, чија се испорука очекује у другом кварталу 2026;
- Набавка намјештаја за стражаре је окончана и тренутно је у фази потписивање уговора са изабраним добављачем;
- Набавка логорске опреме, шатора, агрегата, цистерни за воду, пољских столова и столица обављена је у оквиру програма "Европски инструмент за мир";
- У току је процес набавке алпинистичке опреме за ОСБиХ;
- У процедури је избор понуде за услуге поправке и одржавање теретних и специјалних моторних возила;
- У фази одобравања је вишегодишњи пројекат набавке теретних моторних возила до 5 тона и комби моторних возила;
- Реализована је набавка потрошног материјала за одржавање оклопних система;
- Склопљени су уговори за АБХО средства.

На основу увида приликом реализованих посјета и прикупљених информација, војни повјереник констатује да су укупне активности посјећених команди и јединица изузетно квалитетне и заслужују највише оцјене. За сваку похвалу су предузете активности и

успјешна реализација војних вјежби током 2025, те активности у погледу очувања стандарда професионализма и оперативности јединица.

Тешкоће са којима се сусрећу команданти и друга ПВЛ на овим локацијама системске су природе и као такве нису рјешиве на нивоу команди и бригада. Одговорност и професионалан однос према пословима и задацима, као и међусобна сарадња команданата и претпостављених на највишем су нивоу.

Војни повјереник сматра да је овим јединицама неопходно обезбиједити сва потребна средства и опрему за рад, те изнаћи начин да се поједноставе процедуре набављања потребних материјалних и техничких средстава, с циљем квалитетнијег и несметаног обављања послова и задатака. Посебан акценат војни повјереник ставља на потребу адекватног вредновања рада професионалних војних лица, те је потребно у том правцу уложити додатне напоре како би професионална војна лица остварила право на теренски додатак и примања која ће бити мотивирајућа за вршење професионалне војне службе.

Наиме, посебан сегмент расправе на свим посјећеним локацијама била су недовољна примања припадника Оружаних снага БиХ, те чињеница да професионална војна лица која су на терену и учествују у припреми и реализацији војних вјежби трпе штету у погледу накнада које немају карактер плате. Више пута је истакнута потреба да се уведе теренски додатак за професионална војна лица која учествују у вјежбама, а што је и војни повјереник истицао кроз своје извјештаје у раду. Очекују се даље активности Министарства одбране БиХ у овом правцу како би Савјет министара БиХ донио потребну одлуку. Заједнички став је да плата и додаци на плату припадника ОСБиХ треба да буду стимулативног карактера, што до сада није био случај, а што најбоље потврђује број лица која напуштају професионалну војну службу.

Према ставу присутних, због неусвајања буџета Босне и Херцеговине за 2025. годину доведене су у питање бројне јавне набавке у Оружаним снагама БиХ, што је значајно отежало снабдијевање Оружаних снага БиХ прехранбеним производима и другим материјално-техничким средствима.

На крају, треба истаћи да је већ јасна потреба да се повећа добна граница за категорију војника, што је посебно изражено у специфичним занимањима као што су кувари, механичари, мајстори, информатичари, руковооци. Наиме, када професионална војна лица овладају свим вјештинама у овим занимањима и стекну значајно искуство да могу у пуном капацитету пружати услуге Оружаним снагама БиХ, по сили закона се отпуштају из службе. На овај начин значајно се успорава обављање редовних задатака у служби јер је за обуку нових војника у специфичним занимањима потребно доста времена.

ПОГЛАВЉЕ II.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЈЕ ВОЈНИ ПОВЈЕРЕНИК РЕАЛИЗОВАО У 2025. ГОДИНИ

С циљем потпуног информисања о активностима Канцеларије током 2025. године, наводимо податке о састанцима војног повјереника, посјетама касарнама и јединицама Оружаних снага БиХ, те остале активности које су предузимане ради обављања парламентарне контроле рада, с једне стране, а уједно и извршавања законских овлашћења, с друге стране.

Дакле, осим рада по притужбама, што је примарни задатак војног повјереника, током 2025. године реализован је низ других активности у којима је војни повјереник учествовао или присуствовао, а чији преглед дајемо хронолошки у наставку.

Јануар 2025.

- 13. 01. 2025. - војни повјереник присуствовао божићном пријему;
- 16. 01. 2025. – посјета Центру за основну обуку Оружаних снага БиХ;
- 21. 01. 2025. – примопредаја дужности команданта ЕУФОР-а у Босни и Херцеговини;
- 23. 01. 2025. - обиљежавање Кинеске нове године;
- 29. 01. 2025. - састанак са помоћником војног аташеа Сједињених Америчких Држава у Босни и Херцеговини;
- 31. 01. 2025. – церемонија додјеле чинова бригадних генерала у ОСБиХ

Фебруар 2025.

- 18. 02. 2025. – радна посјета чланова Парламентарне комисије за Савезну војску Републике Аустрије;
- 20. 02. 2025. - обиљежавање Дана армије Руске Федерације;
- 21. 02. 2025. - радна посјета Генералном инспекторату Министарства одбране БиХ;
- 27. 02. 2025.– састанак са др Меган Бастик из Женевског центра за управљање сектором безбједности (ДЦАФ)

Март 2025.

- 06. 03. 2025. – посјета Центру за основну обуку Оружаних снага БиХ
- 06. 03. 2025. - Годишња конференција о обуци Оружаних снага БиХ за 2024. годину;
- 07. 03. 2025. – Конференција поводом обиљежавања Међународног дана жена у Босни и Херцеговини;
- 11. 03. 2025. – присуство традиционалном ифтару;
- 19. 03. 2025. – 17. годишња анализа из области управљања персоналом;
- 25. 03. 2025. - тематска сједница Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ;
- 28. 03. 2025. – примопредаја дужности замјеника команданта ЕУФОР-а у Босни и Херцеговини

Април 2025.

- 10. 04. 2025. – 18. годишња конференција Генералног инспектората МОБиХ;
- 23. 04. 2025. – Годишња анализа деминирања за 2024. годину;
- 25. 04. 2025. – свечана церемонија завршетка основне официрске и подофицирске обуке припадника Оружаних снага БиХ

Мај 2025.

- 12. 05. 2025. – обиљежавање 20. годишњице 3. пјешадијског (Република Српска) пука и Дана војске Републике Српске;
- 30. 05. 2025. – промоција 16. класе подофицира ОСБиХ

Јуни 2025.

- 12. 06. 2025. – обиљежавање Дана Русије;
- 18. 06. 2025. – обука инспектора МОБиХ;
- 28.6.2025. – свечаност обиљежавања крсне славе 3. пјешадијског пука (Република Српска)

Јули 2025.

- 10. 07. 2025. - посјета 4. пјешадијској бригади ОСБиХ

Август 2025.

- 25. 08. 2025. – промоција курса о људској сигурности;
- 29. 08. 2025. – свечана церемонија завршетка основне војничке обуке 33. класе

Септембар 2025.

- 17. 09. 2025. – обиљежавање 76. годишњице успостављања Народне Републике Кине;
- 26. 09. 2025. – церемонија додјеле диплома и чинова дипломантима Терезијанске војне академије у Бечу (промоција официра ОСБиХ)

Октобар 2025.

- 09. и 10. 10. 2025. – посјета командама и јединицама ОСБиХ, касарна „Дубраве“ Тузла и касарна „Војвода Степа Степановић“ Бијељина;
- 21. и 22. 10. 2025. – посјета јединицама ОСБиХ на локалитету касарне „Козара“ Бања Лука

Новембар 2025.

- 07. 11. 2025. – посјета помоћника војног аташеа САД;
- 10-12. 11. 2025. – радни састанци у Републици Хрватској са Заједничком комисијом за одбрану и безбједност БиХ;
- 18. и 19. 11. 2025. – посјета 4. пјешадијској бригади касарна „Божан Шимовић“ Чапљина и касарна „Миралем Југо“ Мостар

Децембар 2025.

- 01. 12. 2025. – обиљежавање 20. годишњице ОСБиХ;
- 02. 12. 2025. – састанак с војним аташеом СР Немачке;
- 08. 12. 2025. – састанак са замјеником министра одбране БиХ Александром Гогановићем;
- 11. 12. 2025. – састанак са шефом Мисије ОЕБС-а;
- 12. 12. 2025. – завршетак основне војне обуке 34. класе војника ОСБиХ;
- 17. 12. 2025. – учешће и излагање приликом обиљежавања 30. годишњице Мисије ОЕБС-а;
- 18. 12. 2025. – посјета Команди за обуку и доктрину (КОиД) и Центру за професионални развој касарна „Травник“.

ПАРЛАМЕНТАРНИ
ВОЈНИ ПОВЈЕРЕНИК
Бошко Шиљеговић